Broj 25 U Trstu 24. junija 1897. Godina XXVI

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglasi itd. tiskaju po običnom cieniku il po dogovoru. Isto tako je sa prilozi. Novci se šalju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Koga list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na [illegible] arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji: for., za seljake [illegible] for. na god. Razmjerno for. [illegible] i [illegible] za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari. Nar. posl.

Poziv na predplatu.

Prvim danom mjeseca julija otvara se nova predplata na naš list za drugu polovicu godine. S toga molimo sve naše štovane predplatnike, kojim ističe predplata koncem ovoga mjeseca, da ju čim prije obnoviti izvole.

One pako čitatelje naše, koji nisu jošte za ovu godinu ništa uplatili, molimo, da nam cielogodišnju predplatu odaslati izvole.

Naše mnogobrojne dužnike opominjemo konačno, da već jednom napram našoj upravi svoju dužnost učine.

Ciene lista izloženе su na čelu lista.

Za odpremanje predplate neka se upotrebljuju jedino poštanske naputnice.

Uprava „Naše Sloge.“

Crtice iz carevinskoga vieća poslije zaključenja.

(Dalje.)

Češki zastupnici.

Ti su poznati pod imenom Mladočeha, za razliku od prvašnjih zastupnika českoga naroda, Staročeha. Popustljivost ovih kriva je, da su već za prošloga zasjedanja skoro posve izčezli iz carevinskoga vieća, i da su na njihova mjesta zasjeli Mladočesi. Ovoga puta došli su iz Češke sami Mladočesi, a k tomu pridružili su njim se svi narodni zastupnici iz Moravske, osim jednoga. Oni su sad najmnogobrojnija i najjača stranka u carevinskom vieću.

Uz kršćanske socijaliste bili su Mladočesi do posliednje godine prošle periode najžešći protivnici vlade, a i vlada najžešća protivnica Mladočeha. Mrazilo se jih je na sve načine, poduzimalo se proti njim svega i svašta. Radi njih i proti njim bilo se je u jednom dielu Češke i obsadno stanje proglasilo, dočim su oni bili postavili na obtuženičku klupu jednoga ministra. Ministar onaj je kasnije i pao, Mladočesi su ostali, uza sva nasilja, koja se je proti njim upotrebilo. Grof Badeni, kao ministar predsjednik, nastojao jih je umiriti i ublažiti, te po mogućnosti pridobiti za vladu, škršiti njihovu oporbu. Ponekle je to i dostigao, al ne u tolikoj mjeri, da bi ga sliepo sliedili. Kad i nebi bilo druge, udes Staročeha jih uči, da nesmiju biti preveć popustljivi.

Njihova glavna načela su: česko državno pravo, narodnostna ravnopravnost, i slobodoumje. Žele što veće jedinstvo i samoupravu za zemlje českoga kraljestva; a žele, da se sva uprava uredi na temelju ravnopravnosti narodnostne, kako u českih zemljah, tako i u cieloj monarhiji; i žele, da bude uprava što slobodoumnija, poglavito u njihovih zemljah.

Njihovo slobodoumje siže možda predaleko, al ipak nisu ni iz daleka ono, što su njemački ili talijanski liberalci. Onoliku slobodu koliku žele za se, žele ju i drugim. Škole n. pr. htjeli bi urediti u českih zemljah po svoju, al za to puštaju, da se jih u drugih zemljah uredi kako se najbolje znade.

Česi svi, pa i Mladočesi, bili su i jesu prijatelji slavenske uzajemnosti. To njim je tako rekuć prirodjeno, možda, ako se smije tako reći, i iz nužde. Neima naroda u monarhiji, koj bi bio tako obkoljen sa jakimi Niemci, kaošto su Česi. S toga žilavost u čuvanju i obrani svoga, a s toga takodjer jače čuvstvo uzajemnosti s ostalimi slevenskimi narodi.

Ne svojom krivnjom bili su se prošle periode odielili od ostalih slavenskih zastupnika. Prvi, koji su bili uza nje pristali, bili su naši zastupnici Spinčić i Laginja, te Perić, Bianchini i Dapar.

Sad idu uzporedo s njimi svi hrvatski i slovenski zastupnici, kao i skoro svi ostali slavenski.

Češki veleposjednici.

Kaošto je Hrvatska imala svoje narodne veleposjednike do katastrofe Zrinsko-Frankopanske, tako je imala Češka svoje do bitke na Bieloj gori. Ona bila je koncem, ova početkom 17.oga stoletja. Neizpitujuć sad uzroke onih dviju dogodjaja, istina je, da je poslijo njih obumro *narodni* život u jednom i drugom kraljevstvu. Inorodci dobili su većinu zemljišta i skoro svu vlast. U jednoj i drugoj su se branili. Jedva u ovom stoletju počeo je opet narodni život u jednoj i drugoj. U Hrvatskoj su velikaši manje sudjelovali kod njega nego u Češkoj. Muževa sa njemačkimi imeni bilo je i jest u redovih prvih boraca za česka narodna i državna prava.

Za prošle periode carevinskoga vieća bili su i češki velikaši proti Mladočehom, i ovi proti onim. Sad su i jedni i drugi uvidjeli, da mogu narodu više koristiti, ako zajednički postupaju. Popustili su jedni prema drugim. Mladočesi u svojem predaleko sizajućem demokratizmu, koji jih je prije takodjer označivao; velikaši u svojoj uznositosti. Mladočesi uvidili su, da će više dosedi ako su uza nje i velikaši. Ovi pak čutili su, da su velikaši, ma još bogatiji, odieljeni od naroda; ono, što je grana odsječena od svoga stabla. I u svojem vlastitom interesu čutili su potrebu sjediniti se sa zastupnici naroda. Al stalno i plemenština srca, ljubav do naroda tjerala jih je na to, dapače mnoge poglavito to dvoje.

Mladi, bogati, učeni, razboriti, ljubeznivi knez Bedrih (Fridrih) Schwarzenberg može se smatrati sa strane českih velikaša glavom te plemenštine srca i domoljubja, početnikom preokreta, što se je dogodio u odnošajih izmedju Mladočeha i českih veleposjednika.

Jedni i drugi idu ruku o ruku nesamo u parlamentu, nego i inače u javnom životu, a oboji zajedno uzporedno sa zastupnici ostalih slavenskih naroda. Kod nedavnoga otvorenja „Narodnoga doma“ u Beču dali su tomu izražaja pred mnogobrojnim českim obćinstvom bečkim, koje jih je oduševljeno slušalo; a dali su ga i kod banketa većine poslije zaključenja carevinskoga vieća. Sloga obojih daje životne snage nesamo Čehom gdjegod oni bili, nego i ostalim Slavenom.

„Slavenska kršćansko-narodna sveza“.

U toj svezi, u tom skupu ili klubu zastupnika, su svi slovenski, njih 16, svi hrvatski, njih 11, rusinskih 7 i češki 1 zastupnik. U njoj je 9 zastupnika iz *Dalmacije*, 2 iz *Istre*, 2 iz *Goričke*, 9 iz *Kranjske*, 4 iz *Štajerske*, 1 iz *Koruške*, to sve Hrvati i Slovenci; nadalje 6 *Rusina* iz *Galicije*, 1 iz *Bukovine*, i 1 *Čeh* iz *Moravske*.

Iskreno kažemo, da bi sve koji god bio volio, da su Hrvati i Slovenci stvorili jedan klub za se. Oni su si najsrodnija braća po vjeri, krvi, jeziku, po položaju, po probitcih, po povjesti, po jadih i nevoljah, po težnjah i željah. Sami bi se lakše medju sobom i pogovorili i razumjeli.

Nego bilo je drugih, koji su navrnuli drugače, na ono, kako je. Pa i tako je dobro, to ima dapače svoju jako dobru stranu.

Kako medju Hrvati u Dalmaciji tako i medju Slovenci u Kranjskoj obstoje dvie struje. Oboji u jednoj i drugoj zemlji lakše se susprezaju u svojih posebnih težnjah, ako ima i drugoga roda u njihovom kolu, nego da su sami Hrvati i Slovenci. U družtvu drugih lakše se glade obstojeće protimbe, lakše se približaju jedni drugim, lakše se snašaju, i postaju malo po malo jedno.

Njihovi saveznici Rusini čestiti su ljudi, a spadaju u umjereniju struju rusinskih zastupnika. Njihov saveznik Čeh je doktor bogoslovja i župnik u okružju velegradskom, onom okružju, gdje su imali svoje sjelo sv. braća *Ciril* i *Metod*.

Sve skupa vežu kršćanska načela. Na temelju tih želе, da se ljudsko družtvo uredi.

Svi su *Slaveni, i hoće, da se kako drugim narodom, tako i svim slavenskim dadu jednaka narodna prava.*

U većem dielu pokrajina nalaze se u manjinah zastupani, koli u zemaljskih saborih, toli u carevinskom vieću.

Narodi, koje zastupaju, imadu najmanje onih prava, koja jih idu po Božjih i ljudskih zakonih, a koja njim valja izvojevati.

Srećom imadu i druge braće i drugude, pak njim je borba tim olakšana, i uspjeh prije ili kasnije stalniji.

Tri dana su se pogovarali kako da ustanove svoju svezu, a da skoro nitko o tom ni znao nije. Jednoga krasnoga jutra eto ti viesti o ustrojenju „*Slavenske kršćansko-narodne sveze*“. Svako kršćansko i slavensko srce naradovalo se je tomu. Krive liberalce, bilo njemačke bilo talijanske, kao da je njela zmija ljutica: ciknuli su na tu viest. I nekim drugim krugovom kao da je sveza pomrsila račune.

(Dalje sliedi.)

Otvorenje učiteljskog družtva „Narodna Prosvjeta“.

„Prosvjetom k slobodi“
Udrugarstvom k moći,
a množju k napredku“.

(Nastavak.)

Rieči ne ostaše puka slova. Bude 12. novembra 1896. kada odkrismo spomenik pok. drugu Buršiću u Juršićih.

„Rod bo samo, koj' si mrtve štuje,
Na prošasti budućnost si snuje.“

Al štovanjem bez rada i oživotvorenja ideala, ne snuje se sretnu budućnost. U opisu svečanosti blagoslovljenja spomenika nailazimo na ove krasne rieči: „I nek stanoviti ljudi omalovažuju učitelje, pametni ih drže za stupove *prosvjete*; nek ih muče gladom i žedjom, oni neutrudivo rade od zore do mraka na polju „*narodne prosvjete*“.

Čitamo tu dalje, da je g. *V. Šepić* pozdravio sakupljene gostove, pozvavši gg. učitelje, da izvole istoga dana zaključiti konkretan predlog o družtvu učitelja Istre, na što je ustao gosp. učit. *Bačić* i predložio privremeni odbor, sastojeći se od triju lica, naime gg. *Ernesta Jelušića*, *Vinka Zidarića* i *Vinka Šepića*, koji nek shodna priprave, da se u što kraćem roku osnuje toli željeno i potrebito družtvo. Predlog bi jednoglasno primljen. Privremeni odbor bio si svjestan svoje zadaće. Nastojao je, da već u budućem sastanku predloži nacrt družtvenih pravila. Tako i bijaše! Dne 3. decembra 1896. postavismo nadgrobni spomenik pok. *A. Trošiu*. Liepoj kiti sastalih učitelja i svećenika pročitala se družtvena pravila. Nakon što se pojedine točke nadopunile i izpravile, te poprimili neki predlozi, pravila se sa zadovoljstvom prihvatilo, te se preporučilo odboru, da odašalje pravila družtva „*Narodna Prosvjeta*“ na potvrdu nadležnoj oblasti. Odlukom vis. c. k. namjestničtva od 19. febrara tek. god. Br. 3614 pravila bijahu odbijena. Bijahu napadnuta sa pet točaka, koje je odbor smjesta uvažio, s nova preradio i na potvrdu odposlao. Ovako preradjena bijahu konačno pravila „Narodne Prosvjete“ potvrdjena mjeseca maja t. g. Privremeni odbor časa nečaseć, uhvatio prvu prigodu dokolice, da novorodjeno naše družtvo započme svoj prvi rad. Pozvao je u to ime sve učitelje (učiteljice), podučitelje (podučiteljice), pomoćne učitelje, te članove jur obstojećih hrvatskih i slovenskih družtva Istre k otvorenju učiteljskoga družtva „Narodna Prosvjeta“, koje se sbilo na duhovski poneđjeljak u obćinskoj dvorani u gradu Pazinu uz sliedeći dnevni red:

1. Čitanje družtvenih pravila.
2. Konštituiranje družtva.
3. Izbor mjesta i dana buduće glavne skupštine.
4. Priedlozi.

(Dalje sliedi)

Dopisi.

Iz Voloskoga pišu nam 18. t. mj.

„Ugarsko Hrvatsko parobrodarsko družtvo“ usredi nas svako malo sa kakovim „iznenadjenjem“. Pred nedavno iznajmilo je spomenuto družtvo od naše obćine jednu kućicu — paviljon — na našem pristaništu u svrhu, da se putnici uklone u istoj nepogodam vremena. To je hvaleviredno. Što pako moramo pokuditi jest, da „Ugarsko-hrvatsko družtvo“ upotrebljuje taj paviljon, da na isti pribija svoje oglase — u talijanskom jeziku. Gospodo od „*ungaro croate*“ to već prekoračuje granice naše strpljivosti. Ako hoćete se nazivati ugarsko-*hrvatskim* družtvom, onda morate i hrvatskomu jeziku izkazati onu počast, koja ga ide a ne zapostavljati ga tudjemu jeziku. Ili zar vaša korist raste usljed poslova sa Italijom ili sa hrvatskimi pokrajinami? Da u Vašem družtvu dajete prvenstvo magjarskomu jeziku, moglo bi se pojmiti, jer dobivate od Magjavije podporu, ali zašto predpostavljate talijanski svomu jeziku, to nam je nepojmljivo. Ovako, kako stvari sada stoje, bilo bi zgodnije kad bi se vaše družtvo nazivalo ugarsko-talijansko, a ne ugarsko-*hrvatsko*, jer u istomu nema skoro ništa hrvatskoga dali — imena skoro svih dioničara. Naši renegati i dokladeni izdajice neprestaju rovariti med prostim pukom proti našem zaslužnom obćinskom načelniku i obćinskom zastupstvu. Sada kad imademo ovdje kao u prvom velegradu monarhije električnu razsvjetu, pruža našim neprijateljem ista kadgod priliku, da psuju na načelnika i zastupstvo, a zašto? Zato, jer se dogodi, da jedne ili druge večeri po koja svetiljka ne gori a onda: grdi, psuj, rugaj se obćini. Ništarije! Do pred nedavna imali ste od Adamovih vremena vaše *kalabreze* na obćini, pa što su Vam učinili? Blagajnu izpraznili drugo ništa! A sada u par godina i električna razsvjeta i župni stan i putevi popravljeni i novaca u blagajni i veći red i 5% manji namet (adicijonal). I još imate obraza grditi! Nu mislimo, da je prošlo doba kad se je prije obćinske sjednice pripravljao zapisnik sjednice a *mameluci* — zastupnici morali glasovati kako bijaše u zapisniku, da se ne mora u slučaju protimbe, mienjati zapisnik. Ljudi su progledali i vide koji radi i koji nije ništa radio, pa neće našim *renegalom* pomoći ni savjeti dalmatinskog odpadnika ni smrad matuljskog mačka, njihovog najnovijeg saveznika i pijavice.

Iz Poreščine, dne 20. junija. (Tko izazivlje). Nešto za dnevnik velezaslužnim našim zastupnikom na car. vieću:

Tko izazivlje? Taljani-gradjani, ili Hrvati — seljaci? Bilo je to na 12. aprila t. g. Dopeljao naš seljak u Poreč vina za „*Istarsku vinarsku zadrugu*“ u Puli. Vino je imalo poći parobrodom u Pulu. Naš čovjek (St. P. iz B.) stupi u parobrodarski ured (agenciju), da mu se potriebiti popratni list za vino napiše. Nu *šef* tog ureda imao je druge muhe po glavi, nego da vrši svoju dužnost. Otrese se — kako ga to njegova „avita coltura“ naučila — na našega čovjeka: „*Porko! porko! porko! e ti ga ankora korajo da venir a Parenzo*“! te se zaleti šakami protiva istom, udari ga u rebra, da se ovaj — nesluteć zla — odmah na njeke tamo ležeće vrieće svalio.

Taj isti St. P. bio je opet u Poreču na veli četvrtak o. g. Išao po svojih poslih

u dučan N., kamo stupi za njim gospodski obučeni mladić (sa imeni možemo Vas p služiti), koji reče našemu čovjeku: *„Perkè non že venudo a Parenzo oji il vostro prete?“* Seljak odgovori: *„Neznam, to je njegov posao“*. Gospodičić: *„Il vostro prete že una figura porka. Ga paura de capar bote a Parenzo. Un porko že il vostro prete!“* Krasni, doistine, su to izlievi srca i duše „dell' avita coltura“. A znamo, da je taj svećenik najmirnija duša, te ga ciene i pošteni narodni protivnici, dočim ga njegov puk kao uzornog svećenika i rodoljuba vrlo štuje, ljubi i sluša. Dakle tko izazivlje?

Ipak se napokon zadovoljilo narodu, bar u tom, da se je odstranilo odnosno premjestilo iz Svetlovreča pazenat. odlučnog narodnog protivnika *Theihert a*, vođju tamošnje oruž. postaje Čujemo, da je pošao u Krk. Koliko od nas dalje,- toliko nam bolje. Mi ljubimo red i one, koji su za red postavni, i koje mi krvavimi našimi žuljevi plaćamo, da red čuvaju, odnosno da ga uzpostavljaju. Nù, ako pak ti tobožnji čuvari reda puk smućuju, izazivlju i grde, tada je bolje po javni red, da ih nema.

Osvjedočeni smo, i ovo osvjedočenje nam nitko i ništa nemože oduzeti, niti odsuda naših ljudi u Rovinju, da narod svojim postupanjem dne 16. marča t. g. pred Porečom nije zlo mislio, niti htio zla učiniti.

Taj postupak dakle nije bio pogibeljan. *Pogibeljno pak nedvojbeno jest*, pošto se je narod razoružalo, davati natrag oružje pogibeljnim ludem — recimo zločincem, osobam, koje se nahode radi kradje pod obtužbom, ljude *na slabom glasu* — dočim se ga poštenim i na njihove molbe uzkratilo!! *Videant et caveant consules!*

Franina i Jurina

Fr. Kako se vade deca va talijanskoj škole v Opatije?

Jur. Talijanski, tako kako?

Fr. Ča i molit?

Jur. A ja, zač da je neki dece rekal, da ne smeju ni molit hrvatski.

Fr. A ča tako je to?

Jur. A ja, neka se zna, kako se mora po istrijanski, slovinski i naški molit.

Fr. A ča te reč oni domaći zapućenci, ki govore: Živila starjna?

Jur. Ča te reč? Živila novina! Ha, ha, ha!

* * *

Fr. Ča da neki na Volosken ima raji va crekve latinski zajik nego hrvatski?

Jur. Ja neznan, nego toliko Ti moren reć, da pul sprogoda najraji zakanta na organe „Libera“ namesto „Oslobodi mene Bože“, i da na najveći blagdani kantevaju jenu latinsku mašu, ku već si orebci na crekve znaju.

Fr. Ter neki vavek obećuje, da te se brzo drugu neku mašu navadit, neznam pak te opet latinski, ni kako.

Jur. Dragi moj, obećevat je jeno, a storit je drugo. Bog Frane!

* * *

Fr. Kako to da je jedan Mateša pul soldati medalje dobil, a jedan Kajta, ki se šnjim zajedno boril, palice.?

Jur. Ter je i on medalje dobil kako i Mateša, je.

Fr. Zač jih pak nenosi?

Jur. Zač jih je pasu na vrat obesil, pak su mu se nekamo zamešale.

Fr. Ča je tako rišpetal onega, ki mu jih je dal?

Jur. Ma jušto tako, ter kada si čul al videl ku pametnu od njega?

Fr. Valjada se je bal, da će mu pasa šintar zet.

Jur. Mala škoda bila bi za pasa i gospodara.

* * *

Fr. Jedan m a č j i od Mihotić, da se je već preselil na Sušak.

Jur. Al vraže ono j' va Hrvatskoj!

Fr. A la nebore, ni ti mačka ni mačice, ka nebi i Boga za trbušinu prodala.

Jur. To pak varamente imaš pravo.

* * *

Fr. Joh meni, bolje bi mi bilo, da sam nem i mutast!

Jur. Ča si poludiđ?

Fr. Kako nebi, taljanski neznam Boga moliti, a hrvatski nesmim, jer bi s tim Boga uvridđa.

Jur. Nemanjesaj, ča ti se u glavi miša?

Fr. Bolje bi bilo, jer pre Blaž je reka na Lime, kad smo po našu molili i pivali, da je to Boga o f e n d i t i, joh meni!

Jur. Neka kantevaju pur bumbari „Santa M a r e j a“, a mi ćemo po našu kako od vajka, jer smo i mi božji, a ne samo bumbari.

* * *

Fr. Pré Blaž mora biti jako študijana glava, kad svaki večer študija na zvizde do polnoći bilo vedro il oblačno.

Jur. Bi mu bilo bolje, da se uči naš lipi zajik, da nebude vajka molia A v e m a r i j a za one, ki ga nerazumi.

Fr. Ča mu ne more nidan zapovidati?

Jur. Nehaje čuda ni za puk ni za plovana „dragi moj on ima „h a r t u b i a n k u“.

Fr. Bog nas oslobodi od bumbari!

* * *

Fr. Deju, da se j' mačji hitil na gospodarstvo.

Jur. Ča morda kopa al kosi?

Fr. Ne, lego da škropi po Zalukah.

Jur. To će bit jarboli.

Fr. Vej se ga zlamar.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri darovali su gg. Stjepan pl. Galeković i Dr. A. Gašparac u Vel. Gorici for. 5.

Mužkoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Kastvu daruju Mirko i Dušan Bunc 20 kruna mjesto vienca na lies pok. nonici g. J e l e n i udovi K a l i s t e r.

Blagdan slavenskih blagoviestnika sv. braće Cirila i Metoda Dne 4. julija slavi katolička crkva blagdan sv. solunske braće, slavenskih blagoviestnika sv. Cirila i Metoda. Našim blagoviestnikom imademo zahvaliti ne samo to, što su pokrstili naše pradjedove i tako u naše strane donesli svietlo istine, nego i radi toga, što je veliki papa Hadrijan II. proglasio slavenski jezik crkvenim jezikom, podav tim nam Slavenom riedku povlasticu u katoličkoj crkvi.

Radi toga pozivljemo naše rodoljube, da se toga dana uteku sv. braći vrućom molbom, da nas brane i štite od svakoga zla, duševnoga i tjelesnoga; nadalje, da se sjete naše plemenite družbe, koja stoji pod zaštitom sv. braće, družbe sv. Cirila i Metoda, a naš puk širom Istre pozivljemo, da pali u predvečer blagdana kresove na uspomenu svetaca, koji su donieli medju Slavene svietlo sv. vjere i prosvjete.

Glavna skupština „družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ obdržavati će se dne 1. julija t. g. u blagobotno odstupljenim prostorijama družtva „Z o r a“ u Opatiji. Početak viećanja u 2 sata poslije podne. Dnevni red skupštine priobćujemo na drugom mjestu. O važnosti i znamenitosti družbe ne treba ni da govorimo. Nu ako ikada to se u ovim težkim časovima, gdje se na naše svetinje digla strašna hajka narodnih naših neprijatelja i izroda, osjeća potreba, da nas se što više okupi okolo barjaka naše dične d r u ž b e. Upozorujemo pako osobito naše P o d r u ž n i c e, e da se nebi nijedna od njih oglušila ovome pozivu.

Občinski izbori u Oprtlju. Naši će se čitatelji sjećati, kako su se naši državni zastupnici u Beču zauzeli, da bi se sadašnje občinsko zastupstvo u Oprtlju razpustilo i da bi vlada odaslala posebnoga pravednoga komesara, koji bi nove izbore tamo proveo. I puk je to isto molio sa mnogobrojnimi podpisi od c. kr. namjestničtva. Da se to ni jedno ni drugo dogodilo nije, netreba nam valjda ni spominjati.

Staro zastupstvo izložilo je nakon mnogih molba i pritužba na razne oblasti listine za nove izbore dne 20. aprila. Puku bijaše pako službeno javljeno dne 25. aprila od občinskoga sluge (klicano), da su izborne listine izložene od toga dana (25) i da će ostati kroz 4 đedna izložene, a 8 dana da ostaje za reklame. Naši prvaci povjerovali su tomu ustmenomu proglasu, priredili mnogobrojne reklame i odnesli je dne 27 i 29 maja na občinu. Riešitba je sliedila nepovoljno, jer da bijahu reklami prekasno podneseni, što nije istina, ako su listine izložili 25. aprila, kako se je občinarom službeno javilo. U odgovoru kaže, odbor za reklame, da bijaše u občini p i s m e n o i na zidu obješen proglas dne 20. aprila, čega dakako izvanjski občinari znali nisu. Videći se prevarenimi podnesoše reklame na c. kr. kotarsko glavarstvo u Poreču, koje ih takođjer odbilo s istih razloga, s kojih i občina.

Naši prvaci utekoše se pritužbom na upravno sudište u Beču; dojavila cielu stvar brzojavno predsjedničtvu, ministarstva zamoliv, da se obustavi izborni čin, urečen za dne 22. t. mj. a kad se to dogodilo nebi, neka se bar dopusti našim pouzdanikom ostati u izbornoj dvorani. Na molbu naših na c. kr. kotarsko poglavarstvo u Poreču, da ze dozvoli našim pouzdanikom prisustvovati izbornomu činu, dobili su odgovor, da će se to dogoditi, ako bude potrebito (se sarà neccesario). Što to znači? Stvar radi izloženja listina prijavljena je i c. kr. državnomu odvjetničtvu.

Medjutim izbori su započeli prekjučer dne 22. t. mj. Kako doznajemo odputovali su vojnici iz Poreča u Oprtalj, da t a m o p a z e n a m i r i r e d. Kako se bira, ni koji je uspjeh prvih dana, nije nam jošte poznato, ali se dobru nenadamo, jer su izborne liste silno izkvarene i jer nije bez razloga vladajuća stranka u Oprtlju zamolila vojničku pomoć, da uzmogne po t a l i j a n s k u provesti izbore.

Je li to austrijanski? Naša mornarica u Puli broji preko 8 hiljada vojnika, koje treba dan na dan hraniti. Dakako, da se tu potroši uz meso i silu božju krompira, zelja, povrća, konserva za juhu itd.

Prije 6 godina sve je ovo mornarica nabavljala i kupovala od naših seljaka, pa je tako *naš* novac ostao i u ruku *domaćih* seljaka. A danas, što mislite? — *Sve* i upravo *sve* do zadnjeg krumpira nabavlja se iz blažene Italije. Čozoti dolaze dan za dnevom svojimi brodovi kreati hranom, a naš jadni seljak kuburi dan za dnevom čekajući, kako da proda ono malo povrća i druge hrane, što mu je zemlja dade.

Zakupnik mornarice je židov Thorsch, a zakupnik ili bolje rekuć talijanski dobavljač hrane za c. kr. austrijsku mornaricu jest Čozot *Beltrame!* Bravo! Daleko smo došli! A to gospodarstvo već 6 godina traje, bez da bi se itko oglasio i proti tomu pritužio, pa ni u državnom saboru u Beču! Zar nebi koji naš iskreni prijatelj u Italiji mogao u slučaju rata n. pr. u konservu za juhu pridodati par kapljica kakove *„medižije“*, koja u želudcu baš dobro ne kuba? — Tko bi onda odgovarao pred Bogom i narodom za hiljade nevinih žrtava? *Ja ne.*

Podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Pazinu darovali su godine 1896. gca. Frankoviđ Evgenija f. 1·50, na imendan gosp. župnika Iv. Gabrielića sabrano f. 19·56, kod krštenja Mogorović Cirila Metoda sabrano f. 2·60, gg. Bančić Mate i Buretić Jakov za vino izplaćeno f. 1, prigodom otvorenja škole u Kašteliru sabrano u kući braće Legovića f. 22, prigodom odlazka g. Ivana Španjola iz Pazina sabrano f. 3·85, g. Vitezić Bartul za bezplatni prevod njemačke rješitbe c. kr. poštarskog ravnatelstva n. 30, g. Jelušić Ernest za fotografije iz Bigudca f. 1, g. Crnja Blaž f. 1, g.ca Karolina Pečenko za prodane stare novine i karanfile f. 2·19.

Matuljski klateži. Iz Tinjana pišu nam 16. t. mj. Prošle noći u 11 sati doklatio se amo zloglasni Krstić sa 8 svojih pristaša iz Poreča. Odsjeli su ovdje u šarenjačkoj krčmi i popili 7 litara *kiselića*. Doklatili se amo iz Poreča i to pješice, što znači, da im gospodari i gončini u Poreču više nebacaju srebrnjake na pune pesti, te nemogoše naručiti si kočije, kako prvi put. Ti potepuhi krenuli su odavle kratice preko Drage na Kanfanar, odakle su valjda željeznicom kući ili su pošli prosjačit u Pulu.

Kroz Tinjan je prošao poštom pred njimi *šijor Franćesko Marotti* iz Obrovoga sa dva Veprinčana — isto po noći. Što traže ti narodni odpadnici i neprijatelji u Poreču, lahko će svatko i sam pogoditi. Isto tako lahko dade se protumačiti zašto se prodanci po noći svietom klate.

Iz Opatije pišu nam 21. t. mj. Jur prošle godine bio je na jednoj občinskoj sjednici izabran jedan odbor od devet lica za gradnju novog groblja u Opatiji. U taj odbor dao se izabrati i občinski zastupnik takozvane talijanske stranke dr. *Ivan Tamaro*, c. kr. kotarski liečnik. Pošto je pitanje o gradnji novog groblja u Opatiji postalo sada akutno, odlučio je pred nedavno gorispomenuti odbor, da to pitanje čim prije konačno rieši. U ta svrhu bijahu svi članovi odbora okružnicom pozvani, da se u petak 18. t. m. popodne sastanu u našoj školskoj zgradi, odakle da će odbor krenuti da razvidi, gdje bi bilo najzgodnije gradilište za groblje. — Svi članovi odbora su se odazvali tomu pozivu, samo nije dr. Ivan Tamaro, koji se izpričao, da je zapriečen („impedito“). Odbor, pošto se bijaše sakupio, krenu, da razvidi sva zemljišta, na kojih bi se moglo to buduće naše groblje graditi. Kod toga razgledavanja došao je odbor slučajno i na šetalište kralja Karola i tamo našao dr. *Ivana Tamara*, c. kr. kotarskoga liečnika u neslužbenom poslu. To je dakle bila njegova zaprieka, pomisliše svi odbornici. C. kr. kotarski liečnik, koji ima vršiti ovdje u kotaru zadaću jednoga fizika, radje je pošao na zabavu, nego da sudjeluje u komisiji, koja se trsi, da rieši pitanje silno i odlučno zdravstvene naravi. Prepuštamo to njemu, njegovim poglavarom i biračem, neka sude, jeli pravo postupao u ovom toli važnom pitanju. Kad su izbori, onda se nekoja talijanska gospoda dadu birati u občinsko zastupstvo, a kad su izabrani, niti ne misle na tu, da vrše svoje dužnosti. Oni se valjda dadu birati samo da spase čast (?) kalabrezke falirane stranke. Dr. Tamaro nije naime jedini od predstavnika *„talijanske stranke“* u našem občinskom zastupstvu, koji niti ne misli, da mora svoje dužnosti kao obć. zastupnik izvršivati. Eno Vam notara *Puovicha*, koji mari za naše občinske interese kao i za lanjski snieg. Niti on niti Tamaro nedolaze nikada na občinske sjednice. A vi opatijski *„barkarioli“* zagovarejte i nadalje te vaše prijatelje, koji za vas nit haju nit mare. Birajte ih i drugi put, pak će vaši interesi biti zagovarani onako à la *Tamaro* i à la *Puovich*!

Doskora biti ćemo u stanju, da Vam javimo štogod stalnoga o gradnji novog groblja.

Pa še enkrat „krainische Bande“. Šaljem Vam listovni zavitak (kuverta) jednog pisma, koje je dne 4. aprila o. g. odaslano iz Kanfanara u Pulu na gosp. *Frana Benasića*. Naslov glasi:

Poštovani gospodin
Frane Benasić
krčmar blizu mosta
u
Puli.

To je tako jasan naslov, da jasnijega čovjek ni pomisliti nemože, jer je izraz *„na mostu“* ili *„kraj mosta“* (al ponte) u Puli svakomu djetetu poznat, samo neki činovnik na ovoj c. kr. pošti bio je tako mudar i pametan, da je to pismo poslao u *Kretu* na ratni brod *„Blitz“*. Od tamo je pismo putovalo opet nazad kopnom i morem, dok nije 15. maja prispjelo u ruke jednomu činovniku od *„krainische Bande“*, koji je ozdol napisao *„Wirth bei der Brücke“*.

Sada istom našlo se Frana Benasića, kog tamo svako diete pozna, samo slavna c. kr. pošta u Puli ne. Altrochè *krainische Bande!* *Ja wohl!*

Posebni vlak iz Trsta u Ljubljanu. U nedjelju dne 27. t. mj. blagosloviti će pjevačko družtvo „L j u b l j a n a“ u Ljubljani svoju zastavu. Tom prigodom zastati će se u glavnom gradu Kranjske mnogobrojna slovenska i hrvatska pjevačka družtva, čitaonice i razna druga družtva. Iz Trsta poći će u Ljubljanu posebni vlak i to nedjelju jutro u 4 sata, a vratiti će se istoga dana kolo 3 sata po polnoći. Vožnja tamo i natrag stajati će for. 3·50.

Ovjekoviečenja mudar predlog. Čujte što je u zadnjoj sjednici obć. glavarstva u Puli mudrac premanturski predlagao:

„Neka občina puljska podpomogne iz svojih sredstava list *„Pracu Našu Slogu“*, jer da je to jedini list, koji pravo i pošteno piše za Istriane. Nu kako trpi list *mizeriju*, valja mu pomoći iz kase občinske. Zatim neka občina puljska piše na sve druge obćine u Istri, da i one isto učine.“

Predlog premanturskog mudraca pao je, a matuljski mačak, koji je onaj dan došao u Pulu, spavao je na klupi u kavani *„Circo e Militare“*, jer mu je *škrokal* mastni plien, a *beći* ni bilo za poći kamo barem pošteno prespati.

Pilat.

Ceste i putevi u Kastavščini. Nemislite, da ću Vam pisati o cestah i putevih, koje su za vrieme izbora obećivali neki te neki, a drugi mjerili, premda bi možda bilo vriedno i o tom koju napisati. Ne radi onih, koji su jih obećivali i mjerili, nego radi njihovih stanovitih saveznika, koji reć bi, da bijahu i u toj stvari s njimi u savezu. Nego o tom možda u kojoj drugoj zgodi. Danas želimo spomenuti, što se je cesta i puteva u zaduje doba u Kastavščini u istinu učinilo ili popravilo, i to bez ikakve buke i vike.

Tu, na prvom mjestu, zaslužuje spomena ono, što je učinio naš kapetan g. *Anton Štrk*. On je napravio krasan put iz Voloskoga u Varljene, i uredio voznu cestu iz Matulja kroz Pobre na Varljene, tako, da se može sravniti s najboljimi ce-

stami. Potrošio je tisuće i više forinti, a da nije pitao od občine nego prah. Reč će mnogi, da je to oboje učinio radi sebe i svojih, da mogu lakše do svoga ljetovišća u Varljenih. Pa i neka je, al je za to i onaj put i ona cesta otvorena svakomu, i rabi osobito Varljenom i svim okolnim občinarom kastavskim. Oni su mu za to zahvalni, a zahvalna mu je i občina kastavska, koja mu je za to naročito zahvalu izrekla. Iznašamo ta djela velevriednoga gospodina *Antona Štrka*, da se vidi, što i kako rade istinski i pravi rodoljubi.

S tim u savezu je cesta k Sv. Ani na Puževbreg, liepa kao i prva i služi na čast onim, koji su ju napravili. A napravili su ju stanovnici *Puževoga* brega sa nekom podporom od občine.

Stanovnici *Piževe* županije učinili su pomoću občine cestu od Brežaca na glavnu cestu prema Permanom, i tim mnogo prikratili put za one, koji će iz Brežaca u gornje strane. Čast njim i županu.

Stanovnici *Spinčićeve* županije popravili su ponekle put, što vodi iz gornjih Spinčića kroz dolnje na Kal, pak u Rubešovoj na glavnu cestu; i napravili su vozni put, koj vodi nad Spinčići u njihove posjede. Uz pomoć občine od 100 forinti napravili su djelo cienjeno bar na 500 forinti. Radili su skoro svi, koji su mogli. Sad se svi mogu radovati, i vriedno je, da se pohvali sve zajedno sa njihovim županom *Kuzmom Spinčićem*, koj je skoro svaki dan kad se se je radilo, bio medju radnici.

Isto su tako hvalevriedni stanovnici *Jurčićere* zajedno sa svojim županom, koji su uz pripomoć občine popravili vozni put *Jurčići-Sv. Križ* kod Cingulati.

Stanovnika u seocu *Bani* u Bernasovoj je malo, al bave se većinom klesarijom, pak njim bijaše živa potreba, da njim se od glavne ceste vodeće na Sv. Matej napravi cesta do njihova seoca. Vriedni muži toga seoca zauzeli su se za to, občina njim je sa znatnom podporom pritekla u pomoć, i eto i oni imadu cestu do svojih kuća.

Eto, tako rade vriedni občinari i čestita občinska uprava, bez ikakve buke i vike, za istinsku korist puka kastavskoga.

Občinsko zastupstvo dozvolilo je i nekih drugih podpora za ceste i puteve, i dozvoljavati će jih i u buduće koliko mu bude moguće, gdjegod bude uvidilo, da je potrebito. Želi, da se toga još mnogo po Kastavščini napravi i popravi. Svega nesmaže občina sama, pak se je s toga već jenara mjeseca tekuće godine obratila molbom za podporu na visoko ministarstvo nutarnjih posala. Tu molbu se je i privatno preporučilo, a njegova preuzvišenost gospodin ministar-predsjednik kao upravitelj ministarstva nutarnjih posala obećao je uslišati ju. . . .

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Puli držati će dne 27. o. mj. u prostorijah Čitaonice svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Razni predlozi. 5. Izbor novog odbora.

ODBOR.

Iz Šajini občina Barban. Želim Vam, dobri gospodine Uredniče, nešto žalostna javiti, da štampate u lipoj „Našoj Slogi" sliedeće:

Bila je dne 13. pomajća (junija) nedilja presvetoga Trojstva, sv. kvaternica i sv. Antun od Padove. Morate znati, da smo svi došli k sv. Maši na taj trojni svetac, pokloniti se sv. Trojstvu, pomoliti se za naše pokojne i sv. Antunu od Padove, da nam očuva naše blago. Došli smo, jer smo čuli po navadbi, kako na svaki svetac, k Maši zvoniti. Čekali smo popa sve do 11. ure; a popa nije. Ča će to reći? Nu, hvala Bogu, sada gre, kada smo vidili svoga popa izaći iz kuće prema crkvi. Hodmo u crkvu, bit će Maša! Naš Gospodin gre ravno u sakristiju; nu mjesto da pristupi k oltaru, izadje pred puk i navisti mu, da ne smi mašiti zarad toga, što pjevamo medj sv. Mašom hrvatski. I da se moremo još bolje sami osvjedočiti, dade nam biskupski dekret u ruke, da ga naši pismenici pročitaju puku pred crkvom. Narod je izašao iz crkve, pa čuje biskupovo pismo. Kad je bilo pismo pročitano i protumačeno, svi smo ostali kao omamljeni, ter smo duboko uzdahnuli: Bože moj, kamo smo došli! da ne smimo više Bogu slavu pivati u našem materinskom jeziku! Nu lipo je učinija naš Gospodin, da je nas tužne pozvâ opet u crkvu, gdi smo molili suznim očima sv. krunicu presv. Trojstvu na slavu a sv. Antunu na čast. Pak smo se razišli svaki svojim putem; a za pravo reći, imali smo mnogi poredno srce na onoga, koji je kriv, da smo u taj veliki blagdan ostali brez sv. Maše.

Još ću Vam povidati, da smo ostali bez sv. Maše na Tilovo i u nedilju za Tilovom. A to jur je sada 15ti dan, da sv. Tilo stoji samo u crkvi i da nitko ne maši. Čudimo se onomu, koji je zabranija našemu Gospodinu mašiti, da nije barem drugoga svećenika simo poslâ nam u Šajine u te svete dane, da nam maši i da služimo sv. Mašu kako zapovida sv. mati crkva.

Ovo Vam, dragi Gospodine, dajemo na znanje, da po svojoj volji štampate i svitu prijavite, kako se s nama u poročkoj biskupiji postupa. Tužni mi, što nam je činit!? Nebo je visoko a Rim je daleko.

(Sliede podpisi.)

Jubilej kraljice Viktorije. Dne 22. t. mj. započele su u Londonu izvanredno sjajne svečanosti na uspomenu šestdesetgodišnjice vladarja kraljice engleske Viktorije. Sve vladajuće kuće poslale su k tim svečanostim posebne odaslanike, koji zastupaju tamo okrunjene glave, knezove, vojvode itd.

Glavna skupština „Matice Hrvatske". Dne 20. t. mj. obdržavala se je redovita godišnja skupština „Matice Hrvatske", na kojoj je položio odbor račun o svom velekoristnom i požrtvovnom djelovanju.

Sa Suska primili smo pritužba proti tamošnjemu poglavici šarenjaka, koji je strpao u jednu sobicu trgovinu sa živežom, prodaju tabaka i poštanski ured, i koji se ponaša napram našemu puku osorno, uvriedljivo i divljački. Radi pomanjkanja prostora morali smo i taj dopis izostaviti za budući broj.

Tužno stanje našega svećenstva i puka u poročko-puljskoj biskupiji. Zamoljeni smo, da priobćimo u talijanskom izvorniku sliedeći *dekret* kano ilustraciju tužnog stanja našega svećenstva i puka u rečenoj biskupiji. (Vidi k tomu dopis iz Šajini i otvoreno pismo g. Vrbke. Op. Ured.)

Veleučenomu Gospodinu
prof. Matku Mandiću,
Uredniku „Naše Sloge"
u Trstu.

Molim izvolite tiskati doslovce na moju odgovornost sliedeći biskupski Dekret dd. 31. Maja 1897. u dičnu *„Našu Slogu"* s uzroka, da pobijem razne sumničenja nekoje subratje svećenika (kojih imena neću za sada imenovati) i drugih zlobnih ljudi radi *„suspensije"* Josipa Vrbke, kapelana u Šajinih — občina Barban.

N. 990.

Al R.do Sig. Giuseppe Vrbka, Cappelano in Saini.

Da concordi deposizioni di parecchi che conoscono l' uso liturgico della lingua liturgica vigente in addietro, è introdotto di recente, in codesta Cappellania, e confermato in sostanza ufficiosamente dalla Spettabile Podestaria, risulta che la S. V. R.da introdusse parecchie novità circa la lingua degli Offici e della Santa Messa. Risulta anche da testimonianze ch' Ella se ne vantava ed eccitava qualche altro Suo Confratello a fare lo stesso, oltrochè istruiva e subornava a ciò il popolo, segnando perfino ne' Libri di preghiera dei fedeli le pause e le cadenze del canto. Con ciò sta in contraddizione quanto Ella mi riferiva col Suo rapporto dd. 13. maggio spirante. Rilevando la *menzogna* volutami persuadere, *La dichiaro*, con riferimento al mio Decreto dd. 7. maggio 1897 N. 836 *caduta in sospensione*, e lascio a Lei di regolare le cose di Sua conscienza anche per la *irregolarità* e *inabilità* a benefici ecclesiastici e alle loro rendite che avesse contratta *„ob violatam censuram"*; avvertendo La che l' assoluzione della predetta sospensione è *riservata* al Vescovo. Le intimo poi a scanso di ulteriori misure più gravi (per avventura mettendomi d' accordo coll' i. r. Governo), di fare i passi opportuni, per togliere in codesta Chiesa tutti gli abussi da Lei introdotti in riguardo a lingua liturgica, e per indurre i fedeli da Lei subornati ad attenervisi e ottemperarvi, — riservandomi di dichiarar La prosciolta dalla sospensione appena allora, che l' Ufficio Parrochiale mi avrà assicurato ch' Ella si è gia uniformato, e pienamente, a queste ingiunzioni; lo che, *a scanso delle accennate misure più gravi*, attendo alla più lunga il 15. Giugno pr. v.

Non è capriccio, ne sentimento di avversione ad una lingua o ad un' altra, che m' indusse a emanare fin dal 1888 i „Sancita" contenuti a pag. 6 dell' Ordo liturgicus de 1897, e il Decreto personale a Lei rivolto in data 7 cadente, ma il sentimento del mio dovere dirimpetto a precise e tassative disposizioni canoniche, quali fra altro in particolare le Risoluzioni della S. C. R. dd. 13. febbraro 1893 (cfr. Folium Dioec. de 1894 pag. 137) con le quali si proibisce affatto *ogni mescolanza di latino e slavo*, e l' uso della lingua *vernacola* proscritto già tante altre volte e in via di principio dalla s. Chiesa.

Dall' Ordinariato Vescovile di Parenzo e Pola.

Parenzo, 31. Maggio 1897.

† Giam. Battista m. p.

P. S. Podpisani čita i pjeva svu sv. Misu u latinskom jeziku polag liturgičkog propisa i kako „Folium Dipec" od god. 1894 str. 137. zahtjeva. Puk isto odgovara latinski; ali što podpisani je dopustio puku pjevati „Kyrie", „Gloria", „Credo", „Sanctus" i „Agnus Dei" u hrvatskom jeziku polag knjige „Otče budi volja tvoja", bi od Presvietlog Biskupa Giam. Battista Flapp-a suspendiran.

U Šajinih, dne 17. Junija 1897.

Josip Vrbka,
kapelan exposit.

Sličice iz Italije. Poznato je kako neki čežnu za blaženom Italijom, kako Istru pripravljaju za nju, kako ju već sad zovu pokrajinom talijanskom, i kako je i naših ljudi, koji se za njimi povadjaju.

Kako je u toj blaženoj Italiji; kako je tamo malo slobodnih seljaka, a najviše kmetova bez svoja zemlje; kako stanovnike nježine pritišću davki; kako je u mnogih krajevih pravoga glada; kako gladnih i skoro nagih dolazi u naše krajeve, pak našim uzimlju zaslugu — to i mnogo drugoga sličnoga je poznato.

Poznato je, takodjer, kako su neki jako visoki činovnici upotrebljavali državne novce za svoje svrhe, i bogatili se sa novcem opredieljenim za siromahe.

Danas donašamo dvie sličice od tamo.

Prošlih dana je izginuo iz Nápulja neki *vojvoda* koj je ostavio za sobom silu dugova, i koj *je ukrao u jednoj plemenitaškoj obitelji 80.000 lira.*

To je jedna. Eto druge.

U Napulju obstoji sirotišće, zavod za siromašnu djecu, za koj troši napuljska pokrajina milijune lira. Kamo je uprava s novci, to se nezna — za djecu jih nije trošila, pače može se reći, djecu je morila. Godine 1895. izručilo se je zavodu 856 djece; od tih ostala su živa do ove godine *samo tri.* U sedmih godinah izručilo se jih je u zavod nekoliko tisuća; od tih jih je živih *samo dvadeset.* Uprava kaže, da jih je poslala mnogo u druge zavode, al nekaže u koje. S onimi, koji su bili unutri, postupalo se je upravo nečovječji, gore nego živinski. Rublje zdravih i bolnih se je skupa bacalo; čistilo se nije ništa. I prestare i ružno bolestne dojilije dojile su djecu, i tako ju uništivale. To je zbilja blažena zemlja.

Proti tekutom. Poznato je, da patke, kokoši i druga domaća perad puno trpe od tekuta, da ih se mnogi ne znaju riešiti. — Izvrstno sredstvo proti tekutom jest pelin; ako se pravi uvarak od pelina, pa se njim mažu patke i kokoši, nestane tekutih. Pelin posušen, smrvljen i prosijan jeste takodjer izvrstno sredstvo proti tekutom, dapače ako se hrani primješa nešto pelina, to takodjer pomaže proti tomu gadu.

Izkaz

prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru tekom mjeseca svibnja tek. god.

Mč. gosp. Miho Laginja, župnik u Veprincu predaje puštenih oporukom od dne 26. febrara 1896 od č. g. Frana Župana, kapelana u Poljanah . . . . . f. 30·—

Sakupljenih po gosp. R. K. Jeretovu i unišlih putem „Narodnog lista" u Dalmaciji tekom mjes. travnja . . . . . f. 14·—

Ema Jelušić, blagajnica ženske podružnice u Kastvu dostavlja sakupljenih u veselom družtvu u krémi Vjek. Jelušića Šandrića dne 5. aprila tek. god. . . . f. 3·55

Podružnica mužka u Kastvu dostavlja poštovnim checkom:

a) na počast uspomene pok. učitelja Mata Mogorovića podarenih od njegovih kolega i kolegica . . . . . f. 6.—

b) u veselom družtvu u gostioni Vjek Jelušića u Kastvu prigodom proslave imendana Frana Dukića-Diračića dne 11. aprila sakupljenih . . . . . f. 11·10

c) čisti dohodak zabave, obdržavane od mužke i ženske podružnice u Kastvu dne 2. t. mj. u korist iste Družbe . . f. 80·—

G. Ivan Blagar, blagajnik mužke podružnice u Veprincu izručuje:

a) sakupljenih medju sveće-nici prigodom sprovoda i pogreba Mč. gosp. Frana Župana, kapelana u Poljanah . . . . f. 30·20

b) u družtvu, sakupljenom poslije sprovoda pok. gdje. Marije Bačić rodj. Peršić dne 18. maja u Blagarevoj gostioni u Veprincu . . . . . f. 21·—

Dr. Diniko Vitežić predaje darovanih od preč. gosp. Gabre Babića, kanonika u Djakovu . . f. 10·—

Podružnica u Sv. Martinu kod Buzeta pripošilje iznose od plesnih zabava, ostalih darova uz mali unos članarine (nije točnije specificirano) . . . . . f. 17·86

Otvoreno pismo.

Dragi Mateša!

Čekal sam od tebe, moj dragi Mateša, kako od starega soldata i banderaša odgovor, dostojan tvojeh siveh vlasi i tvoje sive bradi, kad tamo, ti mučiš, kako riba. Tebe, kako poštenemu čoveku, bila je baš dužnost odgovorit na neke stvari, a ti, ni črne ni bele. Da ti istinu rečem, tega se od tebe nisam nadal.

Zač mi nisi na priliku odgovoril i dokazal, da ni istina, da su oni ljudi, ki hrvatski govore Hrvati? Zač mi nisi odgovoril, da Bartoli, ta vaš zastupnik ni Talijan? Zač mi nisi odgovoril, da Talijani, keh ta vaša *„Prava"* do neba hvali, od prvega do zadnjega, delaju proti nam i našoj starini i našemu lepemu hrvatskemu zajiku, kega smo se od materi naučili? Zač mi nisi odgovoril, da baš radi tega slabo delaju, ki drže i glasuju za Talijana? Zač mi nisi dokazal, da oni naši ljudi, ki za Talijana delaju i s njim drže, a proti našoj starine, našemu zajiku, nisu izdajice i propalice? Zač mučiš na onu moju, da ima u Istri Talijani, ki bi teli, da ova naša Istra pride pod Italiju? Na sve to si mi, moj dragi starče, ostal dužan odgovora. Čital sam pak neč, va toj vašoj talijanskoj *„Pravoj Sloge"*, pisanoj hrvatski. (To je ta prava roba. Op. sl.) za hitit vam malo popela u oči, ča bi imelo bit, kako nekakov odgovor na ono moje odprto pismo, kö sam neki dan tebe poslal. Ti si dakle poslal nekega drugoga s tvojun torbicun va malin, a to ni, moj dragi, lepo od tebe. Ako se je pak sam zabol, reci mu onu talijansku, tr ti znaš dobro ta zajik: *avokato non čamato*. . . . Pak da biš barem bil kega šegavega poslal? Na prvi mah sam mislel, da z ognja govori. On mora, moj dragi Mateša, bit još čuda zapuđeneji i od samega tebe. — On ne odgovara ni s duga na ono, ča bi bil moral. Kako on, ki u jamu pada, pak se maha lovi. On sve neč govori za Božu, za njegovoga učenika, za voli, za konji. ma baš kako bi sanjal. Ja tako nećemo, moj dragi, nikad na čisto, nikad na kraj. Još kad si ono bil ti neki dan odgovoril *„Franine* i *Jurine"*, je bilo neč. Rekal si bil na priliku, da *muli* imaju dve naravi i to, da su oni bili Hrvati, a sada su Talijani (Krstić i Robertićina Op. sl.) i još si bil neč rekal za nekakovi mulci pul Turak, i ova je unešto bolja — ova ti valja beči. Ma ča sada ovo neki odgovora, brate, ni nego za puknut od smeha. Govori ne bore, da ja morem bit i vol i konj, i ako ću lepo oboje zajedno. Ča biš ti na to odgovoril? Ja bin ovako viš: Voli su oni ljudi, ken je neki gospodin, ti već znaš ki, rogi prokural; a konji su oni ljudi, ki su si pustili uzdi stavit od nekeh propalic, pak ih gone desno i levo, i va jamu te još š njimi, a oni brižni niš ne pitaju, niš ne znaju, brate kljuseta prava. Ti si šegav, pak mislim, da ćeš ugonit ki su ti ljudi, ki se puste tako za nos peljat i ki su oni, ki ih to pelju.

To bi bil odgovor na onu blezgariju prez soli i smeka. A sada na drugo. Ti si sul ja znam, dragi Mateša, već puti reč, da dobrega nauka ni nikad dosti, zato čuj ovu: Ono ča sam ti bil neki dan razložil, da u Istri živu ljudi, ki hrvatski govore — Hrvati, i drugi ki talijanski govore — Talijani. Iz tega lahko vidiš, da u Istri su dve strauki, zapameti dobro, samo dve strauki. Jedna je stranka naša, naših ljudi, ku zovemo hrvatska stranka, verna našoj sv. veri i našemu premilostivemu cesaru a druga je stranka talijanska.

Ki govori al piše za nekakvu istarsku stranku, mora vavek reć ku stranku, al našu hrvatsku, al pak talijansku. Ako to ne reče, ako ne reče ka istarska strauka, on neč pod ten skriva, boji se reć istinu, on laže, slepi, vara, dava nekemu rog za svećn.

Kako iz ovega vidiš, istarske, čisto istarske strauki ni, al je stranka istarsko hrvatska, naša stranka, al je pak istarsko talijanska stranka. Va našoj stranke, su

svi ljudi po Istri i bogati i siromahi, učeni i neuki, ki su našega govora, osim nekoliko zapeljaneh i prevareneh na Lovranščini, Leprinašćini i Rukavašćini, oni, a med njimi i ti, još ne znaju, ne razumeju ča i kako je to, oni misle, da ki stupi va našu stranku, će valje pod Hrvatsku. Neki šegaveji znaju, da ni tako, nego njim to rendi, pak tako govore. Talijani, ti naši dobri prijatelji, još od vremena *Lisi* i *Kustoci*, znaju s čim je našega čoveka strašit, pak ča store, kupe i plate dobro nekoliko naših ljudi, ki poznaju bolje našu bol, pak ala udri lagat, ki će bolje. A čovek više nagujen na zlo neg na dobro, brižan valje poveruje. Zato češ i nać, da oni ljudi naše krvi i našega govora, ki ljuden lažu, ki ih varaju i slepe, da ćemo pod Hrvatsku bit prodani i ovo i ono, to su ti same propalice. Pogiedaj samo malo po Kastavšćine. To su ljudi brez veri i Boga, ki bi prodali i vragu dušu za beči a zaduženi su do vrata. Je tako, Mateša? Pošten čovek se neće dat na to delo. Sada ti je ja mislim čisto i bistro, zač se toliko laže do našega *Spinčića* i *Laginje*. Oni su glavni, ki vode našu stranku, ki su već dosti pretrpeli za svoj narod, da ni njih, bi nas Taljani još jače tlačili i mastili, zato se i najviše proti njim dela. Talijani računaju: kad šundramo njih, kmeta ćemo lahko. Je tako, al ne?!

Ovo sam ti moral spomenut, zač sam čital va vašoj pravoj talijanskoj „*Sloge*", da Kastavci ne drže ni za Krstića ni za Robertićinu, (Pravo je! Op. sl.) nego za *istarsku* (viš! ovo je kučica) stranku. Sada pogledaj na ono, ča sam ti preja stumačil, pak češ videt kakova je to buncutarija! Zač ne pišu i ne reču odprto za *talijansku stranku*! Boje se reć, da delaju s Talijani proti našoj krvi, boje se reć, da su se dali u njihovu službu! Preja sam ti rekal, da oni za plaću lažu a la ki će bolje. Čuj ovu debelu! Pišu, ma ne znam za kega, da nam je za izbori prišlo s Hrvatske 190.000. Bum! Ja ću samo ovo reć: Kad bi se ta tisuća tako s te blažene Hrvatske sipalo, bi se bili Krstić i Luberto zubi i z nokti tega korita držali, kad su do lani bili veli veli Hrvati! Oni se hitaju tamo kade je bolje, kade su korita veća i punija.

Oprosti, da ti danas toliko tega pišem; nedelja je pak imam lazno, a dobrega nauka, kako sam već rekal, ni nikad previše! Va prilike ću ti se još javit. Budi mi zdrav i Bog ti pamet razsvetli.

Halublje, 13. junija 1896.

M. Halubljan.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. R. Rieka. Stiglo u redu, ali morate čekati kano i mnogi drugi. Živili!

Gosp. F. S. u P. Neka pošalje. Zdravo!

Gosp. V. S. sv. N. Drugi put, jer stiglo prekasno.

Otvoreno pismo*)

Č. g. Čedomilu Korbaru, kapelanu kod *Sv. Marije od Zdravlja* na Barbanštini.

Buduć da ne „*vjeruješ*", da sam ja podpisani suspendiran biskupskim dekretom dd. 31. Maja 1897. zarad toga, što sam dopuštao puku pjevati u crkvi „*Kyrie*", „*Gloria*", „*Credo*", „*Sanctus*" i „*Agnus Dei*" u njegovom hrvatskom jeziku polag knjige „*Otče budi volja Tvoja*", i premda Ti je sadržaj toga dekreta posvema dobro poznat; pa ipak me javno pred ljudima sumnjičiš, da sam ja zarad druge stvari suspendiran, pozivljem Te kano „*poštenoga*" subrata ovim javnim putem, da mi javno navedeš taj drugi uzrok, s kojeg bih ja bio tobož suspendiran.

Šajini, dne 21. junija 1897.

Josip Vrbka,
kapelan exposit.

Priposlano.*)

Izvolite primiti, gosp. uredniče, u Vaš velecienjeni list sliedeće redke: Jur dulje vremena pronosi se ovud glas, da sam ja dopisnik zloglasne matuljske „*Sloge*". Taj glas širi medju ostalimi i g. *Ivan Brajša*, koga pozivljem ovim putem, da mi dokaže u roku od osam dana ustmeno il pismeno, da sam ja u istinu dopisnikom onog suradnog lista. Neučini li toga, predati ću ga sudu. Na polje dakle sa dokazi ili opozovite crnu klevetu.

Pićan, dne 21. junija 1897.

Ante Brajša v. r.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo. Op. ured.

Poziv!

U četvrtak dne 1. julija t. g. u 2 sata poslije podna obdržavati će se u Opatiji u dobrohotno ustupljenim prostorijama *družtva „Zore"*

godišnja glavna skupština

„družbe sv. Cirila i Metoda za Istru", sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posliednje glavne skupštine.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornoga vieća.
6. Razprava o pragmatici za učitelje na družbinim školama.
7. Izbor Uprave, t. j. Ravnateljstva, Nadzornoga Vieća i Obrambenog suda.
8. Možebitni predlozi.

Za ravnateljstvo „družbe sv. Cirila i Metoda za Istru"

Opatija, dne 16. junija 1897.

Dr. Dinko Vitezić
predsjednik.

Broj 464.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto občinskoga redara-poslužnika, uz plaću od for. 250 godišnjih, koje će vući iz občinske blagajne u mjesečnih antecipatnih obrocih.

Natjecatelji imadu dokazati dobu, s posobnost za službu, da poznaju u govoru i pismu hrvatski jezik.

Prednost imati će izslužene financialne straže, ili oni, koji su služili u c. kr. žandarmeriji, ili drugdje kao redari.

Molbe imadu se podnesti podpisanomu do dne 15. julija.

Glavarstvo občine

Žminj, 14. junija 1897.

Glavar:

Bančić s. r.

Dobro poznate i obljubljene

štrcaljke

inžinira Živica

dobivaju se još uviek uz obične nizke ciene na skladišću tvrdke

ŽIVIC i drug.
(Schivitz Comp.)
ulica Zonta br. 5.
TRST

Tko želi, pošalje mu se cienik.

Prave brnske sukneno tvari

Jedan coupon 3·10 m. dug, dostatan za mužko odjelo stoji samo	for. 3·10 iz dobre „ 4·10 iz dobre „ 4·50 iz dobre „ 6·— iz bolje „ 7·75 iz fine „ 9·— iz najfinije „ 10·50 iz još finije	parve ovčje vune

Jedan coupon za crno salonsko odielo for. 10. Tvari za gornje kapute, Boden, Peruvienne, Doskings. Tvari za državne i željezničke činovnike, najfinije Kammgarne i Cheviste itd. razašilje uz tvorničke ciene kao čvrsto, solidno i vrlo dobro poznato

Skladište tvorničkog sukna **Kiesel-Amhof u Brnu**

Uzorci badava i franco. Pošiljke vjerne uzorku.

Pozor! P. n. občinstvo upozoruje se osobito na to, da stoje tvari mnogo manje, ako se ih izravno naruči nego li one, koje se posredovanjem trgovaca nabavi. Tvrdka **Kiesel-Amhof u Brnu** razašilje sve tvari uz prave tvorničke ciene bez odbitka, što ga daju krojačem, koji škodi silno privatnim strankam.

Svećar u GORICI **J. Kopač** Solkanska cesta broj 9.

preporuča velečastnomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstva prave

pčelno-voščene svieće

kilogram po for. 2.45

Da su ove svieće, koje nose protokolirani tvornički znak, nepokvarene, jamčim sa svotom od 1000 kruna.

Svieće slabije vrsti za pogrebe i postranu razsvietu crkava dobivaju se po vrlo nizkoj cieni.

Prodajem takodjer tamjan za crkve:

Lacrima najfiniji	klgr. po for.	1.20
„ obični	„ „ „	1.—
Granis	„ „ „	—.60

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarkije preste od poštarine.

Tko pije „Kathreiner" Kneippovu sladovu kavu?

Svaki

tko ljubi tečnu kavu a prištedit hoće i zdravlje sačuvat.

Prsni sirup.

Rabi se kod hripavosti kao kašalj ublažujuće, slez odstranjujuće sredstvo. Odrasli uzimlju 3 do 4 žlice, djeca isto toliko žličica. Ciena bočici 35 novč.

Antirrheumon

Najbolje sredstvo proti trganju. S time se tri put na dan oboljele dielove namaže. Bočica 25 novč. III

Živinski prah

Izvrstna i najbolja pripomoć, da se konji, krave i voli zdravi uzčuvaju. 1 omot 25 novč., 10 omota 2 for.

Lekarna Piccoli
„Pri Angjelu"
Ljubljana, Dunajska cesta
Šilje se prema poštanskom pouzeću.

Skladišće pokućstva

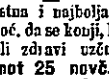

tvrdke Aleksandra Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 i Piazza vecchia br. 1

Skladišće pokućstva i tapetarije svakojakih nacrta iz vlastite radionice. Bogato skladišće zrcala i svakojakih slika. Na zahtjev šalje se ilustrovan cienik badava i franko. Naručene predmete postavlja se na parobrod ili na željezničku postaju bez troškova naručitelja.

Naručbe preuzimlje za Istru i Dalmaciju.

Svi strojeve za poljodieljstvo i vinogradarstvo

Ciene iznova snižene

Preše za grožđje, diferencialni sustav.

Ovaj sustav preša ima najveću tištujuću moć od svih drugih, ma kojih mu drago bilo preša.

Preše za masline, hidrauličke preše, štrcaljke proti peronospori, Vermorelov sustav;

ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najjeftinije: automatične štrcaljke: mastilnice sa spravom za muliti jagode, preše za sieno, triere itd. tvori u najboljem proizvodu

Ig. Heller, Beč
II/2 Praterstrasse 49.

Cienike i sviedočbe gratis!

Traže se zastupnici! Čuvati se kontrafrakcija!

Opunovlašćena Agencija za putovanja u tu- i inozemstvo

KARLA PIRELLI-a

dozvoljena odlukom namjestničtva br. 6996/3

Via Arsenale 2 — TRST — Via Arsenale 2

Izdaje vozne karte za željezničke postaje i parobrode za tu- i inozemstvo.

Poduzimlje izletne vlakove i posebne vlakove, izlete parobrodi i skupna putovanja.

Odašilje putnu prtljagu i trgovačku robu brzimi putevi i u sve krajeve.

Za cienu neboji se natjecanja.

odgovorni urednik i izdavatelj **Mate Mandić**

Tiskara Dolenc u Trstu.